

ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัดของผู้ป่วยและครอบครัวโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี

ขจรศักดิ์ แสนสุภา*, พรหมพิศิษฐ์ โจทยกิจ และมานพ คณะโต

The cost of compulsory drug rehabilitation for users and their families at Thanyarak Udon Thani Hospital

Khajohnsak Sansupha*, Phrompisit Jodking and Manop Kanato

หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสุขภาพชุมชน ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น 40002

Master of Science Program in Community Health Development, Department of Community Medicine, Faculty of Medicine, Khon Kaen University, Khon Kaen 40002

*Corresponding author. E-mail address: Paulkhajohnsak@gmail.com

บทคัดย่อ

ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดของผู้ป่วย และครอบครัวเป็นผู้ป่วยในระบบบังคับบำบัด ศึกษาในโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานีมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ค่าใช้จ่ายของผู้ครอบครัว ค่าใช้จ่ายตั้งแต่เข้าสู่กระบวนการในระบบบังคับบำบัดจนเสร็จสิ้นการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี ระหว่างเดือนพฤศจิกายนถึงกุมภาพันธ์ 2560 ผู้ป่วยที่เข้าร่วมในการวิจัยนี้ 52 คน ครอบครัว 52 คน ตอบแบบประเมินด้วยแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินของผู้ป่วยตั้งแต่กระบวนการสอบสวนถึงสิ้นสุดการฟื้นฟูสมรรถภาพที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานีมีค่าเฉลี่ยที่ 6,714.96 บาท มีค่าใช้จ่ายต่ำสุดที่ 1,250 บาท มีค่าใช้จ่ายสูงสุด 38,100 บาท ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้เนื่องจากต้องเข้ารับการฟื้นฟู) มีค่าเฉลี่ยที่ (สมรรถภาพ 45,450 บาท ค่าต่ำสุด 20,740 บาท ค่าสูงสุด 124,000 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายของครอบครัวที่เป็นตัวเงินที่เสียไปในการดูแลผู้ป่วย มีค่าเฉลี่ย 23,774.9 บาท ค่าต่ำสุด 2,225 บาท ค่าสูงสุด 61,430 บาท และค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน มีค่าเฉลี่ยที่ (ค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้เนื่องจากต้องดูแลผู้ป่วย) 3,071 บาท ค่าต่ำสุด 300 บาท ค่าสูงสุด 11,000 บาท และค่าใช้จ่ายด้านค่าบำบัดรักษาในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ระยะเวลา 120 วัน มีค่าเฉลี่ย 53,227 บาท ค่าสูงสุด 59,573 บาท เมื่อเฉลี่ยค่าใช้จ่ายด้านบำบัดรักษาต่อวันคือ 466.11 บาท สรุปค่าใช้จ่ายของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งหมดทุกรายการรวม 2,908, บาท 543

คำสำคัญ : ค่าใช้จ่าย การฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด โรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี ครอบครัวของผู้ติดยาเสพติด

Abstract

The cost of compulsory drug rehabilitation for user and their families research at Thanyarak Udon Thani hospital. The purpose of this study was to analyze the cost of compulsory drug rehabilitation and their families in early access until the end of treatment at Thanyarak Udon Thani hospital between November 2016–February 2017. The sample were 52 user and 52 their families answer by interview

Research finding indicate that. The cost in of the compulsory in the early access of investigation of disease until the end of rehabilitation at Thanyarak Udon Thani hospital, The mean at 6,714.96 baht and the lowest cost at 1,250 baht the height at 38,100 baht The cost lost cash (losing opportunity income as to compulsory drug

rehabilitation user) at mean 45,450 baht the minimum value at 20,740 baht the maximum value at 124,000 baht but the cost of their families as to took care the patient the mean at 23,774.9 lowest cost at 2,225 baht the height at 61,430 baht and the cost wasn't money (losing opportunity so as took care of the patient) The mean at 3,071 baht The lowest cost 300 baht the high at 11,000 bath and the cost of treatment at Thanyarak in 120 day long there is the mean at 59,573 baht. Total all rehabilitation are 2,908,543 baht.

Keywords: The cost of compulsory, drug rehabilitation, Thanyarak Udon Thani Hospital , drug user family

บทนำ

การใช้จ่ายที่ก่อให้เกิดปัญหาที่มีผลกระทบต่อบุคคล ครอบครัว สังคมและประเทศชาติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง บุคคลที่เป็นโรคสมองติดยาจะมีความต้องการและใช้สารเสพติดอย่างต่อเนื่อง ในทางกฎหมายถือว่าเป็นการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษและต้องกลายเป็นผู้ป่วยคดีอาญาที่ต้องเข้ารับการรักษาคติยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา พ.ศ.2545 ซึ่งกำหนดให้ผู้ป่วยคดียาเสพติดและมีความผิดตามพระราชบัญญัติจนถูกศาลพิพากษาต้องเข้ารับการบำบัดโรค แก้อาการและฟื้นฟูในสถานบำบัดที่กำหนดได้แก่ สถานบำบัดยาเสพติดของรัฐ ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด, สถาบันธัญญารักษ์ ซึ่งโรงพยาบาลธัญญารักษ์จะตั้งอยู่ในภูมิภาคต่างๆที่กระจายอยู่ทุกจังหวัดของประเทศไทย การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพ พ.ศ.2545 เป็นการบังคับให้ผู้ติดยาเสพติดต้องเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพจนครบทุกขั้นตอน โดยกฎหมายให้ความสำคัญผู้ติดยาเสพติดให้โทษมีสภาพเป็นผู้ป่วยและนำหลักวิชาการมาใช้กับผู้ติดยาเสพติดต้องเข้ารับการฟื้นฟูฯ จนครบทุกขั้นตอน สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ทางเลือกใหม่ในการบำบัดรักษาตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 ระบบบังคับบำบัด (Compulsory System) ในภาพรวมคือไม่ต้องมีประวัติทางคดี ขยายขอบเขตของการฟื้นฟูฯ สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดให้ครอบคลุมจากเดิม ดังนั้น ผู้เสพยาเสพติดและมีไว้ในครอบครอง, ผู้เสพยาและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย, ผู้เสพยาและผู้จำหน่ายครอบคลุมถึงเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดตามที่กล่าวไว้ด้วย การดำเนินการตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ.2545 ขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์การเสพยาหรือการติดยาเสพติด ขั้นตอนการชะลอการฟ้องและการดำเนินคดี ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

รัฐบาลเล็งเห็นความสำคัญของผู้ติดยาเสพติด ว่าควรมีสวัสดิการในการได้รับการดูแลเยียวยาให้มีสุขภาพกาย จิตใจ ให้ดีขึ้นและสามารถกลับไปดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ทางรัฐบาล จึงได้จัดสรรงบประมาณให้กับแผนการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ให้กับโรงพยาบาลธัญญารักษ์ของภาครัฐ ที่ได้เปิดให้บริการเครือข่ายการบำบัดรักษา ยาเสพติด โดยเปิดโรงพยาบาลบำบัดรักษา ยาเสพติด 7 แห่งครอบคลุมทุกภูมิภาค และแม้ที่ผ่านมามีการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดจะต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายที่ผู้ป่วยต้องรับผิดชอบด้วยตนเอง รวมไปถึงงบประมาณจากภาครัฐเป็นจำนวนเงินมหาศาล ซึ่งการเข้ารับการบำบัดรักษาแต่ละครั้งนั้น มีค่าใช้จ่ายในการรักษา ค่าใช้จ่ายทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งของผู้ป่วยเองและของครอบครัวหรือผู้ปกครองที่ติดตามไปที่โรงพยาบาลเพื่อช่วยดูแลที่โรงพยาบาล มีระยะเวลาที่จะต้องบำบัดรักษาให้ครบตามโปรแกรมที่กำหนดคือ 120 วัน โดยจะต้องเสียเวลาในการทำงานอาชีพส่งผลต่อการเสียโอกาสในการหารายได้จากการทำงานต่างๆ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อครอบครัวของผู้ติดยาเสพติดเอง รวมถึงงบประมาณจากภาครัฐที่จะต้องเพิ่มมากขึ้นในด้านค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษา ยาเสพติดด้วย ทั้งนี้แนวทางด้านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นเตรียมการก่อนรักษา การถอนพิษยา การฟื้นฟูสมรรถภาพ การติดตามหลังรักษา และอีกประการหนึ่งคือ จำนวนค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด 120 วัน จะมีจำนวนมากกว่าจำนวนที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้ต่อราย/4 เดือน กล่าวคือ โดยเฉลี่ยผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด 1 คนเมื่ออยู่ครบโปรแกรม 4 เดือน ค่าใช้จ่ายในระบบของโรงพยาบาล เป็นเงินประมาณ 54,000 บาทและเมื่อได้ศึกษาพบว่ารัฐบาลจ่ายต่อรายให้เพียง 14,000 บาท ต่อรายเท่านั้น ดังนั้นวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ค่าใช้จ่ายของครอบครัว ค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีและค่าใช้จ่ายด้านการ

บำบัดรักษาเยาเสฟตติ ตั้งแต้เข้าสู่กระบวนการในระบบบงค้บบำบัดจนเสริ้จล้ันการบำบัดรักษาที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี

วิธีดำเนินการวิจัยและวัสดุอุปกรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ติดยาเสฟตติที่ได้เข้ารับการบำบัดรักษาเยาเสฟตติในระบบบงค้บบำบัดและครอบครัว ในหน่วยงานผู้ป่วยในฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติ ของโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2559 – กุมภาพันธ์ 2560 จำนวน 52 คน

เกณฑ์การคัดเลือกคือ ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และครอบครัวของผู้เข้ารับการฟื้นฟู ซึ่งคณะอนุกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติได้มีมติให้เป็นผู้ป่วยในระบบบงค้บบำบัด(แบบควบคุมตัวไม่เข้มงวด)ในโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี สามารถเข้าใจและสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยได้ เป็นผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติระบบบงค้บบำบัดที่ได้นอนโรงพยาบาล 3 เดือน(90 วัน) ขึ้นไป ยินยอมและเต็มใจในการให้ความร่วมมือในงานวิจัย เกณฑ์การคัดออก_กลุ่มตัวอย่างไม่ยินยอมให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างอายุต่ำกว่า 18 ปีที่ผู้ปกครองไม่ยินยอมให้ตอบแบบสัมภาษณ์ ส่วนที่ 1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปส่วนบุคคล ส่วนที่ 2 ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินและไม่เป็นตัวเงินของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติของครอบครัวของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติในขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์การเสฟหรือการติดยาเสฟตติ ขั้นตอนการชะลอการฟ้องศาลดำเนินคดี ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติและ ค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษาเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ส่วนที่ 3 ค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษา มีทั้งหมด 9 รายการ ได้แก่ ค่าห้อง / ค่าอาหาร,ยาและสารอาหารทางเส้นเลือดที่ใช้ในโรงพยาบาล,ยาที่นำไปใช้ต่อที่บ้าน,เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยา,ตรวจวินิจฉัยทางเทคนิคการแพทย์และพยาธิวิทยา,ตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์,อุปกรณ์ของใช้และเครื่องมือทางการแพทย์,ค่าบริการทางการแพทย์และบริการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษา การจัดการข้อมูล การวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษาเยาเสฟตติ ซึ่งประกอบไปด้วย 16 ข้อบริการที่เรียกเก็บ มีขั้นตอนโดยจะนำค่าใช้จ่ายต่อคนต่อวันและค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อคนต่อวันมาคำนวณให้ได้ค่าใช้จ่ายต่อหน่วย (ต่อ 120 วันต่อคน) ซึ่งจะคิดจากระยะเวลาจากการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติแบบครบเวลาตามแผนการบำบัดรักษาเยาเสฟตติซึ่งจะมีระยะเวลาช่วงฟื้นฟูสมรรถภาพ 120 วัน (4 เดือน)

2. ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินและค่าเสียโอกาสของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจนถึงสุดกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพ ซึ่งจะมีระยะเวลาช่วงการฟื้นฟูสมรรถภาพ 120 วัน (4 เดือน)

3. ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินและค่าเสียโอกาสของผู้ปกครองหรือครอบครัวหรือเพื่อนของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสฟตติตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวนจากเจ้าหน้าที่ตำรวจจนถึงสุดกระบวนการฟื้นฟูสมรรถภาพซึ่งจะมีระยะเวลาช่วงการฟื้นฟูสมรรถภาพ 120 วัน (4 เดือน)ข้อมูลทั้งหมดนำเข้าจัดทำฐานข้อมูลด้วยวิธี data double entry ตรวจสอบค่านอกช่วงแล้วจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows version 16.0 ข้อมูลทั่วไปนำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดสอบก่อน (Pre-test)กับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯของโรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น จำนวน 30 คน เนื่องจากมีคุณสมบัติใกล้เคียงกันกับผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯของโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานีที่จะเก็บข้อมูลจริง และเมื่อทำการเก็บและรวบรวมข้อมูลจากการทดสอบแบบสอบถามแล้วนำข้อมูลมาหาค่าความเที่ยงตรง (Value Validity)และหาความเชื่อมั่นทางสถิติ มีค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.8919

ผลการวิจัย

1.1 ข้อมูลของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ เป็นเพศชาย 52 คน มีอายุระหว่าง 20-50 ปี สถานภาพส่วนใหญ่โสด 35 คน คิดเป็น 67.3 รองลงมาคือสมรส 14 คน คิดเป็น 26.9 แยกกันอยู่-หย่าร้าง มี 3 คน คิดเป็น 5.7 ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด เช่น บึงกาฬ หนองคาย สกลนคร นครพนม สุรินทร์ หนองบัวลำภูและจังหวัดเลย จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 55.8 จังหวัดอุดรธานีมีจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่คือสูงกว่าประถมศึกษา จำนวน 31 คน คิดเป็น 59.6 ระดับประถมศึกษา 21 คน คิดเป็น 40.4 ประเภทยาเสพติดที่ใช้ส่วนใหญ่ใช้ยาบ้า 49 คน คิดเป็นร้อยละ 94.2 และสารระเหย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป 28 คน ร้อยละ 53.8 รองลงมาคือเกษตรกรกรรม 12 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 ค้าขาย 6 คนคิดเป็นร้อยละ 11.5 สถานภาพในครัวเรือน เป็นบุตร จำนวน 36 คนคิดเป็นร้อยละ 69.2 เป็นญาติกัน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 และเป็นหัวหน้าครอบครัวจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.6ครัวเรือน รายได้เฉลี่ยต่อเดือนเฉลี่ยที่ 8,903.92 บาท , รายได้ต่ำสุด 2,400 บาท รายได้สูงสุด 30,000 บาทและไม่มีรายได้เลย 3 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7

1.2 ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน

ผลจากการวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ พบว่าค่าใช้จ่ายตั้งแต่ถูกจับในชั้นตอนการสอบสวนที่สถานีตำรวจจนถึงชั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานีมีค่าเฉลี่ย 6,714.96 บาท โดยค่าใช้จ่ายต่ำสุดอยู่ที่ 1,250 บาท ค่าใช้จ่ายสูงสุดอยู่ที่ 38,100 บาท ชั้นตอนการสอบสวน จำนวนวันถูกควบคุมตัว 2 วัน มีจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 69.2 ถูกควบคุมตัว 1 วันมีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 มี 48 คน ส่วนใหญ่ไปกับรถของเจ้าหน้าที่ตำรวจ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 98.07 มี 1 คนที่เดินทางไปเอง โดยมีค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 500 บาท มีผู้ปกครองหรือครอบครัวไปเยี่ยมคิดเป็นร้อยละ 92.3 ไม่มีญาติหรือผู้ปกครองไปเยี่ยมจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 7.7 บุคคลที่ไปเยี่ยมมีความสัมพันธ์เป็นมารดา ร้อยละ 40 รองลงมาคือ บิดา ร้อยละ 20 และภรรยา ร้อยละ 15 มีค่าใช้จ่ายที่ซื้อเองคืออาหารและเครื่องดื่มค่าเฉลี่ย คือ 221.56 บาท มีค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการติดต่อกับราชการ มีจำนวน 4 คนคิดเป็นร้อยละ 7.69 เช่น ค่าประกันรถจักรยานยนต์ จำนวน 2 คน เป็นเงิน 6,000 และ 600 บาท มีค่ามัดจำใบขับขี่ 1 คน จำนวนเงิน 600 บาท มีค่าธรรมเนียมจำนวน 1 คน เป็นเงิน 1,000 บาทและค่าถ่ายเอกสาร 100 บาท ค่าประกันตัวในชั้นตอนนี้ไม่มีค่าใช้จ่าย ชั้นตอนชะลอการฟ้องศาลดำเนินคดี ไม่มีการขยายเวลาในการตรวจพิสูจน์ สถานที่ถูกควบคุมตัวที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูถูกควบคุมตัวระหว่างตรวจพิสูจน์ มากที่สุด คือ เรือนจำจังหวัดอุดรธานี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาคือ เรือนจำจังหวัดหนองคาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4ระยะที่ถูกควบคุมตัวเฉลี่ย 21.60 วัน โดยมีมารดาไปเยี่ยมมากที่สุด ร้อยละ 50 รองลงมาคือ บิดา ร้อยละ 10 ชั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ โดยค่าใช้จ่ายของอุปโภคบริโภคในชั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี ค่าเฉลี่ย 5,536.15 บาท ค่าต่ำสุด 1,200 บาท สูงสุด 8,400 บาท ค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารกับญาติ/ครอบครัว ค่าเฉลี่ย 13.77 บาท ค่าสูงสุด 150 บาท ค่าต่ำสุด 50 บาทและผู้เข้ารับการฟื้นฟูที่ไม่มีค่าใช้จ่ายค่าติดต่อสื่อสารเลย มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงินของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ

รายการ	ค่าเฉลี่ย (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด
ขั้นตอนการสอบสวน		
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	211.56)390.8(	50-1,200
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ในการติดต่อราชการ เช่น ค่าประกันรถจักรยานยนต์	96.77)102.3(	100-6,000
ค่ามัดจำไปรษณีย์ ค่าธรรมเนียม		
ค่าถ่ายเอกสาร		
ขั้นตอนการชะลอการฟ้องศาลดำเนินคดี		
ค่าธรรมเนียมในการติดต่อราชการ	21.60)14.5(	1-44
ไม่เป็นตัวเงิน	6,915)5,242(	170-19,000
ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ) 120 วัน(		
ค่าใช้จ่ายของอุปโภคบริโภค	5,536.15)2,289(	1,200-8,400
ไม่ใช่ตัวเงิน	37,17)800,(839.2	20,400-120,000
ค่าใช้จ่ายในการติดต่อสื่อสารกับครอบครัว	13.77)78.8(	50-150
รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินตั้งแต่ขั้นตอนสอบสวนถึงขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ		
ค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้ตั้งแต่ถูกควบคุมตัวในขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ และขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ	45,19)450,(830.6	20,740-124,000

1.3 ค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงิน

ค่าเสียโอกาสจากการหารายได้ของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ในขั้นตอนสอบสวน มีค่าเฉลี่ย 530.58 บาท ค่าต่ำสุด 170 บาท ค่าสูงสุด 2,000 บาท ระยะเวลาถูกควบคุมตัวระหว่างตรวจพิสูจน์มีค่าเฉลี่ย 22.19 วัน มากสุด 45 วัน น้อยสุด 1 วัน ค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้ในระหว่างการตรวจพิสูจน์ มีค่าเฉลี่ย 6,915 บาท ต่ำสุด 170 บาท มากสุด 19,000 บาท จำนวนวันที่เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คือ 120 วัน ค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้ในระหว่างเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด เฉลี่ยคือ 37,800 บาท ต่ำสุด 20,400 บาท สูงสุด 120,000 บาท จำนวนวันรวมที่ถูกควบคุมตัวในขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ และขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ เฉลี่ยคือ 143.43 วัน ต่ำสุด 122 วัน สูงสุด 167 วัน ค่าเสียโอกาสทั้งหมดจากการสูญเสียรายได้ทั้งหมดตั้งแต่ถูกควบคุมตัวในขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ และขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ โดยมีค่าเฉลี่ยที่ 45,450 บาท ต่ำสุด 20,740 บาท สูงสุด 120,400 บาท

2. ค่าใช้จ่ายของครอบครัวของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

2.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของครอบครัวของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ

ร้อยละ 82.7 เป็นเพศหญิง อายุของครอบครัวของผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ เฉลี่ยอยู่ที่ 47.04 ปี มีภูมิลำเนาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 48.1 จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดบึงกาฬ จำนวนจังหวัดละ 7 คน คิดเป็นร้อยละ 27 เป็นมารดา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รองลงมาคือ บิดา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 17.3 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 70.6 สูงกว่าประถมศึกษา จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 29.4 อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรมและรับจ้างมีจำนวนเท่ากันคือ 13 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ว่างงานมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 มีรายได้เฉลี่ย 4,470.27 บาท ค่าต่ำสุดคือ 1,000 บาท สูงสุดคือ 9,000 บาท

2.2 ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน

ขั้นตอนการสอบสวน ค่าธรรมเนียม 1 คน เป็นเงิน 900 บาท มีค่าประกันตัว 2 คน เป็นเงิน 12,000 บาท และ 20,000 บาท มีค่าใช้จ่ายอื่นๆ จำนวน 5 คนรวมแล้วเป็นเงิน 2,040 บาท ค่าอาหารและเครื่องดื่มเฉลี่ย บาท 274.81 ค่าต่ำสุด 50 บาท ค่าสูงสุด 1,200 บาท ค่าเดินทางเฉลี่ย 262.92 บาท ค่าต่ำสุด 30 บาท ค่าสูงสุด 900 บาท

ขั้นตอนการชะลอการฟ้องศาลดำเนินคดี จังหวัดที่ผู้ปกครองหรือครอบครัวไปเยี่ยมคือ จังหวัดอุดรธานี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมาคือจังหวัดหนองคาย จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 มีค่าธรรมเนียม 1 คน เป็นเงิน 10,000 บาท ค่าประกันตัวจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 มีค่าเฉลี่ย 15,227.3 บาท ต่ำสุดคือ 10,000 บาท ค่าสูงสุด 30,000 บาท ค่าใช้จ่ายในการติดต่อราชการอื่นๆ มีค่าเฉลี่ย 8,228.6 บาท ค่าต่ำสุด 100 บาท ค่าสูงสุด 10,000 บาท ค่าอาหารและเครื่องดื่ม มีค่าเฉลี่ย 636.5 บาท ค่าต่ำสุด 50 บาท ค่าสูงสุด 2,700 บาท ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง ค่าเฉลี่ย 1,044.2 บาท ค่าต่ำสุด 150 บาท ค่าสูงสุด 5,400 บาท ค่าใช้จ่ายอื่น เช่น เงินฝาก ซื้อของใช้ ค่าเฉลี่ย 1,952.4 บาท ค่าต่ำสุด 200 บาท ค่าสูงสุด 5,200 บาท

ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ) 120 วัน (จำนวนผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯที่มีญาติไปเยี่ยม จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 90.4 โดยอยู่ที่จังหวัดอุดรธานี ร้อยละ 36.5 รองลงมาคือจังหวัดสกลนคร ร้อยละ 23.1 มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางเฉลี่ยคือ 2,727.3 บาท ค่าต่ำสุด 150 บาท สูงสุด 12,500 บาท ค่าอาหารและเครื่องดื่ม เฉลี่ยคือ 1,610.1 บาท ค่าต่ำสุด 100 บาท ค่าสูงสุด 15,000 บาท ผู้ปกครอง/ครอบครัวที่เดินทางไป-กลับ มีร้อยละ 98.1 มีค่า 1 คนซึ่งเดินทางมาจากจังหวัดสุรินทร์ คีนละ 600 บาท มูลค่าของอุปโภคบริโภคที่มาเยี่ยมผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ มีค่าเฉลี่ย 3,439 บาท ค่าต่ำสุด 200 บาท ค่าสูงสุด 20,000 บาท ฝากเงินเข้าบัญชีของผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ ค่าเฉลี่ย 4,397.7 บาท ค่าต่ำสุด 700 บาท ค่าสูงสุด 12,600 บาท ได้ฝากเงินมาทางไปรษณีย์ออนไลน์ หรือ ธนาณัติ ค่าเฉลี่ย 3,712 บาท ค่าต่ำสุด 400 บาท ค่าสูงสุด 9,500 บาท ผู้ปกครองหรือครอบครัวได้ส่งสินค้าวันญาติเยี่ยม ค่าเฉลี่ย 1,029.38 บาท ค่าต่ำสุด 90 บาท ค่าสูงสุด 1,240 บาท ค่าติดต่อสื่อสารกับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ มีค่าเฉลี่ย 52.34 บาท ค่าต่ำสุด 5 บาท ค่าสูงสุด 320 บาท ค่าใช้จ่ายซื้อสินค้าให้สมาชิกและส่งมาทางพัสดุ มีค่าเฉลี่ย 859.5 บาท ค่าต่ำสุด 20 บาท ค่าสูงสุด 2,140 บาท รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินตั้งแต่ขั้นตอนสอบสวนถึงขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพ ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 23,774.9 บาท ค่าใช้จ่ายต่ำสุด 2,225 บาท ค่าใช้จ่ายสูงสุด 61,430 บาท ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าใช้จ่ายของครอบครัวที่เป็นตัวเงินของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ

	ค่าเฉลี่ย (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด
ขั้นตอนการสอบสวน		
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	274.81)314.8(	50-1,200
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	262.92)210.8(	30-900
ค่าเสียโอกาสของครอบครัวในขั้นตอนการสอบสวน	770.8 (875.9)	300-5,000
ขั้นตอนการชะลอการฟ้องศาลดำเนินคดี		
ค่าประกันตัว	15,227.3)6,450.8(	10,000-30,000
ค่าใช้จ่ายในการติดต่อราชการอื่นๆ	8,228.6)18,435.8(	100-10,000
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	636.5)554.8(	50-2,700
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	1,044.2)1,070.9(	150-5,400
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ฝากเงิน ของใช้	1,952.4)1,444.2(	200-5,200
ค่าเสียโอกาสของครอบครัวในขั้นตอนการชะลอฟ้องศาล	973(726.4)	300-3,200
ขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ		
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง	2,727.3)2,195.2(	150-12,500
ค่าอาหารและเครื่องดื่ม	1,610.1)2,680.8(	100-15,000
มูลค่าของอุปกรณ์บริโภคที่มาเยี่ยมผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ	3,439)3,573(	200-20,000
ฝากเงินเข้าบัญชีของผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯ	4,397.7)2,683.6(	700-12,600
ฝากเงินมาทางไปรษณีย์ออนไลน์ หรือ ธนาณัติ	3,712)2,454.8(	400-9,500
สั่งซื้อสินค้าในวันญาติเยี่ยมที่โรงพยาบาล	1,029.38)1,118.2(	90-1,240
ค่าติดต่อสื่อสารกับผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ	52.34)62.5(	5-320
ค่าใช้จ่ายซื้อสินค้าให้สมาชิกและส่งมาทางพัสดุ	859.5)605.6(	20-2,140
ค่าเสียโอกาสของครอบครัวในขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติด	2,400(4,127.1)	300-24,000
ยาเสพติด	23,774.9)15,912(	2,225-61,430
รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินตั้งแต่ขั้นตอนสอบสวนถึงขั้นตอนการ		
ฟื้นฟูสมรรถภาพ	3,071(2,203.8)	300-11,000
รวมค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้ตั้งแต่ถูกควบคุมตัวใน		
ขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ และขั้นตอนการ		
ฟื้นฟูสมรรถภาพฯ		

2.3 ค่าใช้จ่ายของครอบครัวของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่ไม่เป็นตัวเงิน

จำนวนวันที่ครอบครัวไปเยี่ยมตั้งแต่ขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการชะลอการฟ้องศาลดำเนินคดีและขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ เฉลี่ย 9.04 วัน ต่ำสุด 1 วัน สูงสุด 32 วัน เสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้เนื่องจากต้องมาดูแลผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 71.2 ค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้ในขั้นตอนการสอบสวน เฉลี่ย 770.8 ค่าต่ำสุด 300 บาท ค่าสูงสุด 5,000 บาท ค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้ในขั้นตอนการชะลอฟ้องศาลดำเนินคดี 973 ค่าต่ำสุด 300 บาท ค่าสูงสุด 3,200 บาท ค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้ในขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ จำนวน 120 วัน ที่โรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี ค่าเฉลี่ย 2,400 บาท ค่าต่ำสุด 300 บาท ค่าสูงสุด 24,000 บาท ค่าเสียโอกาสจากการสูญเสียรายได้ตั้งแต่ถูกควบคุมตัวในขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ และขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ มีค่าเฉลี่ย 3,071 บาท ค่าต่ำสุด 300 บาท ค่าสูงสุด 11,000 บาท ดังตาราง ที่ 4

ส่วนที่ 3 ค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษา ยาเสพติด ระยะเวลา 120 วัน ของโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี

3.1 ข้อมูลทั่วไป

ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพ 52 คน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ยตลอดการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ จำนวน 120 วัน ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย 55,933.5 บาท ค่าต่ำสุด 53,227 บาท ค่าสูงสุด 59,573 บาท ค่าห้อยค่าอาหารเฉลี่ยคือ 36,011.5 บาท ค่าต่ำสุด 36,000 บาท ค่าสูงสุด 36,300 บาท ยาที่นำไปใช้ที่บ้านมีจำนวน 1 คน จำนวนเงิน 60 บาท เวชภัณฑ์ที่ไม่ใช่ยามีจำนวน 2 คน จำนวนเงิน 377และ310 บาท ตรวจวินิจฉัยทางเทคนิคการแพทย์และพยาธิวิทยา ค่าเฉลี่ย 956.35 บาท ค่าต่ำสุด 540 บาท ค่าสูงสุด 1,370 บาท ตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์ ค่าเฉลี่ย 11,809.6 บาท ค่าต่ำสุด 9,300บาท ค่าสูงสุด 12,200 บาท ค่าบริการทางการแพทย์ ค่าเฉลี่ย 5,889 บาท ค่าต่ำสุด 1,080 บาท ค่าสูงสุด 7,600 บาท ค่าใช้จ่ายทั้งหมดทุกรายการรวม 2,908,543 บาท ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 3 ค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษาเยาเสพติด

หมวดค่าใช้จ่าย	ค่าเฉลี่ยต่อวัน	ค่าเฉลี่ย (ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ค่าต่ำสุด-ค่าสูงสุด	จำนวน(เงิน) N=52
ค่าห้อง/ค่าอาหาร	300.011	36,011.5(58.3)	36,000-36,300	1,872,600
ยาและสารอาหารทางเส้นเลือดที่ใช้ในโรงพยาบาล	1.89	227.5(205.8)	80-736	8,189
ตรวจวินิจฉัยทางเทคนิคการแพทย์และพยาธิวิทยา	7.96	956.35(214.1)	540-1,370	49,730
ตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์	98.41	11,809.6(525.5)	9,300-12,200	614,100
ค่าบริการทางการแพทย์	49.07	5,889(1,041.6)	1,080-7,600	306,230
บริการที่ไม่เกี่ยวข้องกับการรักษา เช่น เสื้อผ้า ของใช้ส่วนตัว(ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคุมประพฤติ)	6.141	737(0.0)	737	737
รวม	466.11	55,933.5(959)	53,227-59,573	2,908,543

อภิปรายผลการศึกษา

ผลการศึกษาเรื่อง “ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัดของผู้ป่วยและครอบครัวโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานี” กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ที่มีต่อขั้นตอนการดำเนินงานทั้ง 4 กระบวนการ คือ ขั้นตอนการสอบสวน ขั้นตอนการตรวจพิสูจน์ฯ ขั้นตอนการชะลอการฟ้องฯ และขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ผลที่ได้จากการศึกษาสามารถนำไปเชื่อมโยงกับแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ ผลจากการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้เข้ารับการฟื้นฟูส่วนใหญ่อยู่ในช่วงเยาวชน อายุเฉลี่ย 26.9 ปี ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เป็นวัยทำงานที่ต้องพึ่งพายาเสพติด สถานภาพโสด มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับประถมศึกษา ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพที่มั่นคงได้ ส่วนใหญ่ใช้ยาบ้า มีสถานภาพในครัวเรือนคือเป็นบุตร

2. ค่าใช้จ่ายที่ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ จะต้องจ่าย เช่น อาหารและเครื่องดื่ม ค่าประกันตัว ค่าติดต่อบุคลากร ค่าธรรมเนียมต่างๆ โดยในขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ จะมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยที่สูงที่สุด เนื่องจากต้องอยู่บำบัดฟื้นฟูเป็นเวลา 120 วันส่วนค่าเสียโอกาสจากการที่ไม่ได้ทำงานเมื่อสอบถามและใช้เกณฑ์รายได้ขั้นต่ำของจังหวัดอุดรธานี

คำนวณแล้ว พบว่า จากตั้งแต่เริ่มต้นคือขั้นตอนการควบคุมตัวถึงขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ มีค่าเฉลี่ย 45,450 บาท มีค่าต่ำสุด 20,740 บาท ค่าสูงสุด 124,000 บาท

3.ค่าใช้จ่ายของครอบครัวของผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯที่เป็นตัวเงินในขั้นตอนการชะลอการฟ้องศาล ดำเนินคดีมีค่าใช้จ่ายด้านประกันตัวเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งมีค่าต่ำสุด 10,000 บาท สูงสุด 30,000 บาท และค่าเสียโอกาสจากการทำงานซึ่งต้องมาดูแลและเกี่ยวข้องกับผู้เข้ารับการฟื้นฟูฯในขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพจะสูงที่สุดคือ 23,774.9 บาท เนื่องจากการฟื้นฟูสมรรถภาพฯใช้เวลา 120 วัน

4.ค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษาเยสพติด ระยะเวลา 120 วัน ค่าใช้จ่ายด้านค่าห้อง ค่าอาหารจะมีค่าใช้จ่ายมากที่สุด เฉลี่ยคือ 36,011.5 บาท ซึ่งเมื่อรวมค่าใช้จ่ายด้านการบำบัดรักษาในการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ เป็นระยะเวลา 4 เดือน หรือ 120 วัน ค่าใช้จ่ายจะมีค่าเฉลี่ย 55,913.5 บาท ซึ่งทางรัฐบาลได้จัดสรรเงินบำบัดรักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพฯมาให้กับโรงพยาบาลธัญญารักษ์อุดรธานีเป็นเงิน 14,000 ต่อคน (กรมคุมประพฤติ : 2554) และเมื่อคำนวณถึงงบประมาณที่ประเทศไทยต้องสูญเสียไปในการบำบัด รักษา ฟื้นฟูสมรรถภาพฯในปี 2559 มีผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพฯ จำนวน 119,839 คน (ที่มา :สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด : 2559) นำมาคูณกับ 55,913.5 เท่ากับ 6,700,617,926.5 บาท ซึ่งเป็นมูลค่ามหาศาล

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของ ธิโสภิญ ทองไชย(2557)เรื่อง ความสูญเสียทางเศรษฐกิจของผู้ป่วยที่เข้ารับการบำบัดรักษาการใช้สิ่งเสพติดในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น ช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2557พบว่า กลุ่มผู้เข้ารับการฟื้นฟูเป็นเยาวชน ระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก เป็นวัยทำงาน และตลาดแรงงาน ความสูญเสียทางเศรษฐกิจในภาพรวมมีมูลค่าสูงถึง 5,391,330 บาท ค่าเฉลี่ยในประชากร เท่ากับ 52,343.01 บาทต่อคน โดยความสูญเสียผลิตภาพเฉพาะตัวสูงที่สุด ซึ่งเกิดจากการไปทำงานไม่ได้เนื่องจากถูกดำเนินคดี และรับโทษ คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 3,432,375 บาท ค่าเฉลี่ยในประชากรเท่ากับ 33,324.03 บาท รองลงมาคือ การสูญเสียอื่น ๆ เช่น ทรัพย์สินเสียหาย ค่าใช้จ่ายในการดำเนินทางกฎหมาย ค่าปรับ/การรับโทษ ค่าทำขวัญ คิดเป็นมูลค่าทั้งสิ้น 1,762,200 บาท มีค่าเฉลี่ยในประชากรเท่ากับ 17,108.74 บาทต่อคน ส่วนค่าสูญเสีย ผลิตภาพของสมาชิกในครอบครัวจากการดูแลรักษาผู้ป่วยในโรงพยาบาล คิดเป็นมูลค่า 115,387 บาท ส่วนงานวิจัยของจักรสันต์ เลยหยุด เรื่อง ปีสุขภาวะที่เสียไปจากการใช้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้ยาเสพติดจังหวัดขอนแก่น ที่แสดงให้เห็นว่า อายุของผู้ใช้ยาเสพติด ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 24.82 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพโสด อาชีพรับจ้างทั่วไป รายได้เฉลี่ยต่อวันมากกว่า 300 บาท รายได้ของญาติ มีมากกว่าวันละ 300 บาท งานวิจัยของ สุชาดา ภัยหลีกลี่(2557) เรื่องความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากการบริโภคสุราที่มีต่อผู้บริโภคสุราในจังหวัดขอนแก่น ในรอบ 1 ปี มีมูลค่าสูงถึง 691.15 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.58 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดขอนแก่นใน พ.ศ.2550 ความสูญเสียทางเศรษฐกิจพบว่า ความสูญเสียผลิตภาพเฉพาะตัวมากที่สุด รองลงมาคือ ความสูญเสียผลิตภาพสมาชิกครอบครัวและต้นทุนตรงเพื่อการรักษาพยาบาลรายจ่ายมากที่สุด 35,000 ค่าเฉลี่ยของความสูญเสียจากการดื่มสุราต่อผู้เคยดื่มคิดเป็น 975 บาทค่าเฉลี่ยในประชากรเท่ากับ 502.91 บาทต่อคน ทรัพย์สินเสียหาย ประมาณ 500,000บาท เฉลี่ยประมาณ 900 บาทต่อคนความสูญเสียเกิดขึ้นในผู้ดื่ม ทุกระดับความเสี่ยง กลุ่มเยาวชนเกิดความสูญเสียมากถึงร้อยละ 31.8 ของความสูญเสียทั้งหมด งานวิจัยของปฐมพงษ์ บูรณวุฒิ (2552) เรื่อง การวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการบำบัดรักษาของผู้ติดยาเสพติด แสดงให้เห็นว่าระดับอายุวัยรุ่นเป็นช่วงอายุที่มีความเสี่ยงต่อการเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก ประกอบกับเป็นช่วงอายุที่จำเป็นต้องได้รับการศึกษา ซึ่งหากเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จะส่งผลก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ซึ่งในอนาคตจะกลายเป็นวัยทำงานที่ไม่พึงประสงค์ของสังคมและตลาดแรงงาน ดังนั้น ถ้าภาครัฐสามารถส่งเสริมการศึกษาให้เยาวชนรวมถึงประชาชนทุกคน สามารถเข้าถึงการศึกษาและเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษอย่างทั่วถึง รวมทั้งต้องมีการส่งเสริมให้มีความตระหนักรู้ถึงผลเสียของยาเสพติดอย่างจริงจัง เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ยาเสพติด และพฤติกรรมการเสพยาเสพติด เป็นปัญหาลุกลามต่อไปในอนาคตกลุ่มผู้เข้ารับการฟื้นฟูเป็นเยาวชน ระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา อาชีพรับจ้าง มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติดมาก เป็นวัยทำงานและตลาดแรงงาน ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย จักรสันต์ เลยหยุด(2556) ปีสุขภาวะที่สูญเสียไปและผลกระทบด้าน เศรษฐกิจ สังคม จากการใช้ยาเสพติด จังหวัดขอนแก่น ปีสุขภาวะที่สูญเสียไป 6,818.57 ปี เฉลี่ยปีสุขภาวะที่สูญเสีย

ไปคนละ 1.76 ปี สุขภาวะที่สูญเสียไปจากความเจ็บป่วย 5,583.38 ปี เฉลี่ยคนละ 1.44 ปี สุขภาวะที่สูญเสียไปจากการตายก่อนวัยอันสมควร 921.70 ปี เฉลี่ยคนละ 0.24 ปี ชนิดยาเสพติดที่ใช้ กลุ่มผู้ใช้ยาบ้า ที่สุขภาวะที่สูญเสียไปสูงสุด คือ 5,648.78 ปี ค่าเฉลี่ย 1.84 ปี รองลงมาคือสารระเหยและใบกระท่อมระดับความรุนแรง กลุ่มผู้ใช้ยาเสพติด กลุ่มผู้ติด มีปีสุขภาวะที่สูญเสียไปสูงสุดคือ 6,399.04 ปี ค่าเฉลี่ย 2.91 ปี รองลงมาคือ กลุ่มผู้ติดยาเสพติดและกลุ่มผู้เสพยาเสพติดที่เข้าบำบัดรักษา พบว่า สนง.คุมประพฤติขอนแก่นมีปีสุขภาวะที่สูญเสียไปสูงสุดคือ 2,627.55 ปี ค่าเฉลี่ย 2.01 ปี มนทรัตน์ ถาวรเจริญทรัพย์และคณะ (2551) ศึกษาผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พบว่า ต้นทุนทางอ้อมเป็นต้นทุนที่มีมูลค่ามากที่สุดร้อยละ 95.8 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนที่มีมูลค่าสูงที่สุดได้แก่ ต้นทุนจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร 104,128 ล้านบาท ร้อยละ 65.7 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนจากการสูญเสียประสิทธิภาพในการทำงานจากการขาดงานและการสูญเสียประสิทธิภาพขณะทำงาน 45,464.6 ล้านบาท ร้อยละ 30.1 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนค่ารักษาพยาบาล 5,491 ล้านบาท ร้อยละ 3.5 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนทรัพย์สินที่เสียหายจากอุบัติเหตุจราจรทางบก 779 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.5 ของต้นทุนทั้งหมด ต้นทุนเกี่ยวกับการบังคับใช้กฎหมายและการฟ้องร้องคดีความ 242 ล้านบาท จำแนกเป็นต้นทุนที่เกิดขึ้นที่ศาล 156 ล้านบาท และสถานีตำรวจ 86 ล้านบาท มูลค่ารวมคิดเป็นร้อยละ 0.2 ของต้นทุนทั้งหมด งานวิจัยของ นาวัน แพทยานันท์ (2553) การวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ในการรับการบำบัดผู้ติดยาเสพติด ณ สถาบันธัญญารักษ์ พบว่า ผลการศึกษาการบำบัดรักษา ยาเสพติดแบบผู้ป่วยในมีต้นทุนหน่วยงาน เฉลี่ยต่อผู้ป่วย 1 คน สูงกว่าการบำบัดแบบผู้ป่วยนอก โดยต้นทุนหน่วยงานของการบำบัดรักษา ยาเสพติดแบบผู้ป่วยใน เท่ากับ 13,146 บาท ส่วนต้นทุนหน่วยงานของการบำบัดรักษา ยาเสพติดแบบผู้ป่วยนอกเท่ากับ 831.80 บาท งานวิจัยของ อลิสา ศรีอรุณจันทร์ (2557) การวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรมการบริการผู้ป่วยยาเสพติดงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น ต้นทุนรวม = 11,748,597.31 บาท/ปี ต้นทุนรวมสูงสุดในกิจกรรมการติดตามผล = 2,489,083.41 บาทต่อปี ต้นทุนกิจกรรมบำบัด = 2,319,127.38 บาทต่อปี ต้นทุนต่ำสุด กิจกรรมการตรวจรักษา โดยแพทย์ = 149,870.32 บาทต่อปี กลุ่มบำบัด = 2,288.64 บาทต่อครั้งกลุ่มติดตามผล = 2,141.66 บาทต่อครั้ง กลุ่มผู้ป่วยรับประทานยา 833.42 บาทต่อครั้ง งานวิจัยของ พยอม ศรีกงพลี (2554) การศึกษาต้นทุนทางบัญชีการบำบัดรักษา ยาเสพติด ในระบบบังคับบำบัดของโรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น พบว่า ต้นทุนการบำบัดรักษา รวมทั้งสิ้น = 18,294,590 บาท (ค่าแรง=13,055,958 บาท ค่าดำเนินการ=5,238,632 บาท) ต้นทุนการบำบัดแบบผู้ป่วยนอกมี ต้นทุนให้บริการ = 2,940 บาท ผู้ป่วยในบำบัดด้วยยามีต้นทุนให้บริการ = 146,806 บาท ฟันฟูชามีต้นทุนให้บริการ = 40,420 บาท ฟันฟูหญิงมีต้นทุนให้บริการ = 31,027 บาท ต้นทุนในการบำบัดยาบ้า = 52,854.00 บาท (ต้นทุนต่อหน่วย 244.69 บาท) ต้นทุนในการบำบัดสารระเหย = 161,863.00 บาท (ต้นทุนต่อหน่วย 1,586.89 บาท) ต้นทุนในการบำบัดกัญชา = 3,003.00 บาท (ต้นทุนต่อหน่วย = 231.00 บาท) ต้นทุนในการบำบัดไอซ์ = 2,406 (ต้นทุนต่อหน่วย 240.60 บาท) ต้นทุนในการบำบัดสารเสพติดตั้งแต่ 2 ชนิดขึ้นไป (ต้นทุนต่อหน่วย = 231 บาท)

ข้อเสนอแนะ

1. การเก็บข้อมูลจากครอบครัว 1 คน ซึ่งมีมากกว่านั้นทำให้ไม่รู้ว่าจ่ายจริง ๆ เท่าไหร่
2. ค่าใช้จ่ายของโรงพยาบาล มีความคลาดเคลื่อนได้ (ได้ข้อมูลมาจาก HosXp ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ยังไม่ได้คิด เช่น ค่า น้ำ ค่าไฟ ค่าเจ้าหน้าที่ ต้นทุนที่แท้จริงที่ไม่ได้ยึดตาม HosHp ค่าเสียเวลา ภาวะโรค

3. ควรจะศึกษาญาติทุกคนที่เกี่ยวข้องกับคดี

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในอนาคตต่อไป

1. การออกแบบเพื่อรวบรวมข้อมูลในอนาคตต่อไป ควรเพิ่มเติมการวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ในการรับการบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ทั้งผู้ป่วยนอก ผู้ป่วยใน ทั้งระบบสมัครใจและระบบบังคับบำบัด โดยแยกตามประเภท ยาเสพติด คือ ยาบ้า สารระเหย กัญชา และสุรา ทั้งในส่วนหน่วยงานและผู้ติดยาเสพติด โดยสำรวจข้อมูลด้านต้นทุนของหน่วยงานและเก็บข้อมูลด้านต้นทุนในการรับบริการ

2.ควรมีการประเมินความสูญเสียด้านอื่นร่วมด้วย เช่น การสูญเสียทรัพย์สินจากการถูกริบ สินค้าและบริการที่ไม่สามารถชำระค่ามัดจำได้ เช่น รถยนต์ บ้าน ภาระหนี้สินที่ต้องชำระ การเสียโอกาสทางการศึกษา และการเสียโอกาสที่ไม่สามารถประเมินได้ด้วยเงิน เช่น คุณภาพชีวิต

เอกสารอ้างอิง

- กรมคุมประพฤติ. (2554). *แผนปฏิบัติการและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปี 2554*. กรมคุมประพฤติ : กระทรวงยุติธรรม.
- จักรสันต์ เลยหยุด. (2556). *ปีสุขภาวะที่สูญเสียไปและผลกระทบต่อด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม จากการใช้ยาเสพติด จังหวัดขอนแก่น*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธิโสภิญ ทองไชย. (2557). *ความสูญเสียทางเศรษฐกิจของผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาการใช้สิ่งเสพติดในโรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น*. วารสารการพัฒนาศุขภาพชุมชน สาขาการพัฒนาศุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 3 ฉบับที่ 4 ตุลาคม – ธันวาคม 2558.
- นาวิณ แพทยานันท์. (2553). *การวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ในการรับการรักษาบำบัดผู้ติดยาเสพติด ณ สถาบันธัญญารักษ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์การจัดการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปฐมพงษ์ บุรณวุฒิ (2552). *การวิเคราะห์ต้นทุนทางเศรษฐศาสตร์ของการบำบัดรักษาของผู้ติดยาเสพติด ปริญญา นิพนธ์ ศ.ม. (เศรษฐศาสตร์การจัดการ)*. กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พยอม ศรีกงพลี. (2554). *การศึกษาต้นทุนทางบัญชีการบำบัดรักษาเสพติด ในระบบบังคับบำบัดของโรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น*.วารสารการพัฒนาศุขภาพชุมชน สาขาการพัฒนาศุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 2557.
- มนตร์ธมภ์ ถาวรเจริญทรัพย์และคณะ (2551). *การศึกษาต้นทุนผลกระทบต่อทางสังคม สุขภาพและเศรษฐกิจของการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในประเทศไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2 : นนทบุรี.
- สุชาติดา ภัยหลักสี่. *รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์โครงการวิจัยความสูญเสียทางเศรษฐกิจของผู้บริโภคสุรา : การศึกษาในจังหวัดขอนแก่น*. [ออนไลน์]2557[อ้างเมื่อ27สิงหาคม2559].จากhttp://www.hfocusorg/content/2016/06/7391.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2559) *สรุปผลการประมาณการจำนวนผู้เกี่ยวข้องกับสารเสพติดปี 2558*. กระทรวงยุติธรรม
- อลิสา ศรีอรจรจันท์. (2557). *การวิเคราะห์ต้นทุนกิจกรรมการบริการผู้ป่วยยาเสพติดงานผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลธัญญารักษ์ขอนแก่น*. วารสารการพัฒนาศุขภาพชุมชน สาขาการพัฒนาศุขภาพชุมชน มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 2558.